

Verslag van de vergadering van CWG Milieucontaminanten

Datum: 21 september 2023
Commissie: DG Santé
Nederlandse Delegatie: Georgina van den Berg (NVWA)
Marloes Schepens (NVWA)

**Directie Voeding,
Gezondheidsbescherming
en Preventie**

Regulier Overleg Warenwet

Agenda

- 1 **Nikkel in voedsel:**
 - a. **Maximum limieten (ML) voor nikkel in voedsel: SANTE PLAN 2022 10132 Rev.3-4.**
 - b. **Aanbeveling voor monitoring van nikkel in voedsel: SANTE PLAN 2022 1628 Rev.3.**
 - c. **Verordening met betrekking tot analysemethoden voor de monitoring van nikkel in voedsel: SANTE PLAN 2022 1627 Rev.1-2.**

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511VX Den Haag

T: 070 340 7911
www.rijksoverheid.nl

Dossierhouder
Ana Vilorio
Ai.vilorio@minvws.nl

De Commissie (Cie) heeft een stakeholderconsultatie gehouden over de ML-voorstellen van nikkel uit de Werkgroep (WG) vergadering van februari 2023. N.a.v. feedback en additionele monitoringsdata wordt voorgesteld om een aantal ML-voorstellen aan te passen.

Ons kenmerk
Verslag CWG
Milieucontaminanten d.d. 21
september 2023

De Cie neemt de nieuwe versie van de ML-voorstellen door.

- Er wordt voorgesteld om pijnboomspitten bij de categorie van noten met een ML van 10 mg/kg te voegen, omdat daar een hogere ML voor nodig zou zijn.
- Aan de hand van data blijkt dat geen uitzondering voor de ML voor paprika nodig is, want de datapunten vallen binnen de concept ML van vruchtgroenten.
- Bij de bladgroenten is een uitzondering nodig voor verse kruiden. Op basis van een aantal datapunten blijkt dat met name tijm hoge nikkelconcentraties bevat. De totale consumptie van kruiden is laag, waardoor een hogere ML als acceptabel wordt beschouwd.
- Er is een hogere ML nodig voor verse sojabonen/edamames, die onder de categorie peulgroenten vallen.
- Een hogere ML voor wakame is nodig. Er is discussie over de opmerking waar de ML betrekking op heeft; op drooggewicht of natgewicht, na wassen van het zeewier. Dit wordt verduidelijkt in het voorstel.
- Er is discussie over de bewoording 'eetbaar gedeelte'. Een lidstaat (LS) geeft aan dat dit in de loop van de tijd kan veranderen. Bijvoorbeeld: soms wordt nu bananenschil gegeten, terwijl in het algemeen de banaan zonder schil bedoeld wordt met het eetbare gedeelte. 'Eetbaar gedeelte' is wellicht daarom niet zo'n goede benaming in de Verordening. De Cie reageert dat er inderdaad exceptionele gevallen zijn, waarin andere delen van groenten of fruit gegeten worden dan algemeen aangenomen. Omdat het om uitzonderingen gaat, wil men de Verordening liever houden zoals deze nu is. Normaliter geldt immers voor iedereen dat hetzelfde gedeelte van groenten of fruit het eetbare gedeelte is.
- Bij de oliehoudende zaden en vruchten geldt dat door raffinage nikkelconcentraties in vetten en oliën heel laag zijn en daarom is geen ML voor deze producten nodig. Een iets hogere ML is nodig voor zonnebloemspitten.
- De ingediende data van EFSA en stakeholders hebben betrekking op haverkorrels met schillen (kaf). De nikkelconcentratie in haver met schil is hoger dan in

Secretariaat ROW
dienstpostbusROW-
EU@minvws.nl

www.row-minvws.nl

haver zonder schil. De schil kan maar moeilijk van de haverkorrel gescheiden worden. Daarom is het voorstel om een opmerking toe te voegen dat deze ML betrekking heeft op haver met schil. Deze opmerking zou ook toegevoegd moeten worden bij andere ML's voor haver (m.b.t. andere contaminanten). Dit zal nog nader besproken worden.

- Malt-gerst voor bierproductie is uitgezonderd van de ML voor gerst.
- Extra data in mais laten zien dat de voorgestelde ML mogelijk iets te laag is en daarom zou een kleine verhoging nodig zijn.
- De nikkelconcentraties zijn afhankelijk van het type rijst. Daarom worden twee verschillende ML's opgenomen.
- Op grond van aanvullende data wordt een lagere ML voorgesteld voor melkchocolade met een lagere hoeveelheid cacaobestanddelen.
- Wanneer cacao wordt toegevoegd aan zuigelingenvoeding, beschouwt men dit als een additief. Een dergelijk additief dient veilig te zijn en een gezondheidsvoordeel te hebben. Dat geldt niet voor cacao. Daarom wordt geen hogere ML voorgesteld wanneer een zuigelingenvoeding cacao bevat.
- Babyvoeding op basis van granen: de nikkelconcentratie is sterk afhankelijk van welke granen gebruikt zijn in de voeding, waardoor een hogere ML nodig is.
- Afhankelijk van het type fruitsap, fruitnectar of groentesap is een hogere ML nodig. De bijdrage hiervan is van belang in de blootstelling van kinderen aan nikkel. Fruit zelf draagt niet heel sterk bij aan de blootstelling. Met name een aantal gemixte sappen droegen in de EFSA opinie bij aan de blootstelling. De vraag is of ML's nodig zijn, of dat er alleen een ML specifiek voor sappen bestemd voor peuters moet komen. Omdat jonge kinderen ook vaak sappen drinken die niet specifiek voor jonge kinderen bestemd zijn, wordt toch besloten dat ML's voor sappen nodig zijn.

De Verordening m.b.t. analysemethoden is kort besproken. Er was een vraag of sommige LOQs iets hoger kunnen en er zijn een aantal tekstuele aanpassingen doorgevoerd m.b.t. correcte verwijzingen naar Verordening (EU) 2023/915. Ook de aanbeveling tot monitoring werd kort besproken. Er is besloten om koffie er in te laten, zodat er data komen. Verder zijn een paar kleine aanpassingen gemaakt t.o.v. de vorige versie.

LS kunnen commentaar op de voorstellen indienen bij de Cie tot 15 oktober. De Cie is voornemens het ML-voorstel tijdens de SCoPAFF ter stemming te brengen.

2 2023 EFSA rapport over de update van de risicobeoordeling van koolwaterstoffen uit minerale oliën (MOH) in voedsel (EFSA)

EFSA presenteert het recent verschenen EFSA rapport ([Update of the risk assessment of mineral oil hydrocarbons in food | EFSA \(europa.eu\)](https://www.efsa.europa.eu/en/updates/news/2023-09-14-efsa-update-risk-assessment-mineral-oil-hydrocarbons-food)).

Voor MOSH zijn nieuwe monitoringsdata en toxicologische studies beschikbaar. Op basis van diverse studies is geconcludeerd dat effecten van MOSH op de lever geen kritiek eindpunt vormen voor mensen. Omdat de dataset aan toxicologische studies beperkt is, is voor een *Margin of Exposure* (MOE) benadering gekozen voor MOSH. Een overall factor van 1200 is gekozen als uitgangspunt.

De hoogste MOSH concentraties zijn gevonden in plantaardige oliën. De belangrijkste bijdragers aan de blootstelling zijn graan en graanproducten, melk en zuivelproducten, en dierlijke en plantaardige vetten en oliën. Voor de algehele bevolking is de MOE voor elke leeftijdsgroep boven de 1200. Het is daarom waarschijnlijk dat de huidige blootstelling geen gezondheidsrisico veroorzaakt.

Voor MOAH zijn maar beperkt nieuwe toxicologische data beschikbaar sinds 2012. Er zijn wel nieuwe monitoringsdata. De genotoxiciteit van MOAH is geassocieerd met 3 of meer rings MOAH. Daarom worden 3 of meer rings MOAH apart bekeken t.o.v. 1-2 rings MOAH. De 3-7 rings hebben een vergelijkbare structuur en waarschijnlijk een zelfde *mode of action* voor gentox en carcinogeniciteit als polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAKs). Omdat er geen goede toxicologische data voor 3-7 rings MOAH zijn, is de grenswaarde van PAKs als surrogaat gebruikt. MOAH met 1-2 ringen hebben niet voldoende toxicologische data, waardoor geen kritisch effect bepaald kon worden en dus geen grenswaarde.

Een vergelijkbare hoeveelheid monitoringsdata voor MOAH is beschikbaar als voor MOSH. Er zijn geen analysedata beschikbaar m.b.t. de hoeveelheid aromatische ringen in MOAH. De belangrijkste bijdrage aan de blootstelling komt door graan en graanproducten, en dierlijke en plantaardige vetten en oliën. Het risico van 3-7 rings MOAH kon niet worden geschat, omdat te

weinig van dergelijke specifieke analysedata beschikbaar zijn. De fractie van 3-7 rings MOAH varieert van 0% tot 25% van totaal MOAH in voedsel. Daarom zijn twee scenario's toegepast: van de totale MOAH is 10% 3-7 rings MOAH (conservatieve benadering) en van de totale MOAH is 1% 3-7 rings MOAH. Een MOE lager dan 10,000 wordt gezien als een mogelijk gezondheidsrisico.

Overall is de conclusie van EFSA dat 3-7 rings MOAH een mogelijk gezondheidsrisico kunnen vormen. Voor 1-2 rings MOAH was te weinig bruikbare toxicologische data beschikbaar, dus of er een mogelijk risico is, is onduidelijk en daarom mogelijk een risico.

De Cie vraagt aan EFSA: stel dat alle mitigatiemaatregelen gestopt worden als gevolg van deze conclusie over geen risico m.b.t. MOSH, bestaat er dan de mogelijkheid dat de blootstelling zal toenemen en is er dan wel risico? EFSA: sommige MOE in bepaalde scenario's liggen dichtbij de grens van een mogelijk risico. De conclusie over risico's van MOSH kan dan dus veranderen. Een LS vraagt of ook een surrogaat referentiepunt mogelijk is voor 1-2 rings MOAH. EFSA: de meeste blootstelling aan MOAH is via 1-2 rings, want 3-7 rings wordt er veelal uitgehaald tijdens het productieproces. De 1-2 rings MOAH zijn meer complex, waardoor een surrogaat referentiepunt moeilijk af te leiden is. Het vermoeden is dat 1-2 rings MOAH niet genotoxisch zijn. EFSA verwacht waarschijnlijk niet betrokken te zijn bij het uitvoeren van nieuwe toxicologische studies; dit loopt mogelijk via ECHA.

De Cie stelt voor om voorlopig naar totaal MOAH te kijken, omdat het op dit moment moeilijk is analytisch onderscheid te maken. De Cie hoopt dat in de toekomst verfijning mogelijk is.

De Cie vermeldt dat de lange termijn contaminatie van MOSH en het effect op de gezondheid onzeker is. Voedselproducenten hebben tot op heden maatregelen getroffen om MOSH te reduceren, maar nu EFSA aangeeft dat er geen risico voor MOSH is, bestaat de kans dat voedselproducenten stoppen met mitigatiemaatregelen; met als gevolg dat er misschien wel een risico voor de gezondheid ontstaat. Ook zijn risico's op de lange termijn nog onduidelijk. Daarom wil de Cie discussie over monitoring en mitigatiemaatregelen m.b.t. MOSH. Daarnaast wilt de Cie maatregelen om MOAH te reguleren, aangezien er aanwijzingen zijn dat *good practice* bestaat om MOAH te vermijden in voedsel. Uit de monitoringsdata blijkt namelijk dat 84% van MOAH onder de LOQ ligt. De Cie geeft aan dat het vaststellen van ML's voor MOAH bediscussieerd kan worden.

Echter zijn er maar weinig data >LOQ, en waar wel MOAH detectie is, verwacht de Cie dat dit mogelijk een gevolg is van *bad practices*. ALARA is van belang. Daarom wil de Cie ML's niet op de P95 stellen op basis van dit soort data. Uit de monitoringsdata blijkt MOAH met name aangetroffen te worden in dierlijke en plantaardige vetten en oliën, graan en graanproducten, zuigelingenvoeding, peulvruchten, oliehoudende zaden, chocola en chocoladeproducten, koffie en thee en herbal infusions. De Cie stelt voor om voor deze categorieën een ML te stellen. Daarnaast merkt zij op dat MOAH in alle levensmiddelen voor kan komen, en hierom wellicht een ML nodig is voor alle producten.

De meest recente datasets van EFSA over 2022 zijn nog niet helemaal afgerond, dus deze kunnen nog niet toegevoegd worden aan de dataset die de Cie nu gebruikt. Maar deze data zijn wel belangrijk om te zien of de mitigerende maatregelen al effect hebben.

Verschillende LS onderschrijven het belang van de totstandkoming van ML's.

De Cie geeft aan dat LS commentaar op de aanpak of andere suggesties kunnen indienen voor 6 oktober.

3 Discussie over de concept Verordening tot aanpassing van Verordening (EU) 2023/915 met betrekking tot maximum limieten van de som van 3-monochloorpropanediol (3-MCPD) en 3-MCPD vetzuuresters in zuigelingenvoeding, opvolgzuigelingenvoeding en voeding voor medisch gebruik die speciaal bestemd is voor zuigelingen en peuters en peutervoeding

De Cie heeft naar monitoringsdata van 3-MCPD concentraties voor (2020) en na (2021) het van kracht worden van de ML's voor olie gekeken. De data uit 2022 bevestigen de dalende trend in 3-MCPD concentraties en een ML van 80 microgram/kg voor poeder lijkt haalbaar te zijn. De Cie is van mening dat een lange transitieperiode niet nodig is, omdat de recente concentraties al laten zien dat de industrie hier al een tijd mee bezig is. Echter geven een aantal LS aan dat de industrie wel voldoende tijd moet hebben om de nodige aanpassingen in hun proces te kunnen bewerkstellingen. Het lijkt een acceptabel voorstel om ML's op 1 januari 2025 van kracht te laten gaan, omdat er al strikte ML's zijn.

4 Discussie over de concept Verordening tot aanpassing van Verordening (EU) 2023/915 met betrekking tot de maximale limiet van perchlooraat in bonen

Een ML-verhoging wordt voorgesteld voor 'bonen met peul' (*Phaseolus vulgaris*), omdat industriedata laten zien dat een hogere ML nodig is. Een LS geeft aan een zorg te hebben met een dergelijke verhoging van de ML. De Cie geeft aan dat de verhoging zo laag mogelijk gehouden wordt.

5 Discussie over het vaststellen van maximale limieten van 3-MCPD esters en glycidyl esters in voedsel, anders dan het voedsel waar al een maximale limiet voor is vastgesteld in Verordening (EU) 2023/915

De Cie geeft een korte update. Vanaf januari 2024 gelden limieten voor 3-MCPD en glycidyl in E471 en een aantal andere E-nummers. Er zijn maar beperkte monitoringsdata beschikbaar. Het stellen van ML's in samengesteld voedsel dient zorgvuldig te gebeuren (zie ook Artikel 3 van Verordening (EU) 915/2023). Het moet geen extra laag van striktheid geven, want als ingrediënten wel aan de ML voldoen, dan kan het vreemd zijn als het samengesteld voedsel niet voldoet. Maar er kan extra vorming van deze contaminanten zijn tijdens verwerken. Mogelijk dat er minder ML's voor samengesteld voedsel komen, maar meer *guidance* hoe Artikel 3 dan kan worden toegepast.

6 Acrylamide – discussie over de/het **a. Review van de bestaande referentieniveaus** **b. Vaststellen van referentieniveaus voor nieuwe voedselproducten** **c. Vaststellen van maximumgehalten**

Dit item wordt kort doorgenomen. Men wil referentieniveaus en ML's voor acrylamide vaststellen. De zorgen van het Europees Parlement dienen meegenomen te worden in het volgende voorstel. De Cie wil graag tot een conclusie komen voor de zomer van 2024.

7 N-nitrosamines in voedsel. Discussie over risico management maatregelen

N-nitrosamines komen mogelijk vooral voor in vlees en vleesproducten, maar data over andere productcategorieën is nodig, evenals informatie over *good practices*. De Cie nodigt competente autoriteiten uit om data te verzamelen, zodat duidelijk wordt voor welke productgroepen ML's moeten worden gesteld, en welke N-nitrosamines daarin moeten worden opgenomen. Nitrosamines verschillen in toxiciteit, en daarnaast zijn sommige vluchtig en andere niet. De Cie geeft aan dat analysemethoden momenteel onvoldoende ontwikkeld zijn om alle soorten tegelijk te kunnen meten. De Cie heeft hierom het Europees Referentielaboratorium (EURL) gevraagd naar methode-ontwikkeling te kijken. In de volgende WG zal het EURL hierover een update geven.

8 AOB

8.1: Controleplannen van contaminanten in 2023

De Cie geeft aan dat alle LS feedback hebben ontvangen, en dat 1 LS nog een deel moet uploaden. De Cie heeft een samenvatting gemaakt en bespreekt deze met de LS. Er is een verzoek om meer duidelijkheid te verstrekken m.b.t. een aantal parameters die ingevuld dienen te worden. Een LS brengt een aantal discussiepunten naar voren en zal dit ook nog schriftelijk indienen. De Cie nodigt LS uit om feedback in te dienen bij de Cie.

8.2: Discussie over aanpassingen van een aantal beschrijvingen van Verordening (EU) 2023/915

De Cie geeft aan dat meerdere Codex items voor o.a. zware metalen nog niet zijn verwerkt, en hiermee nog heeft gewacht met aanpassingen te maken in Verordening (EU) 2023/915. Discussies over peper, ochratoxine, cyanide en bemonstering van abrikozenpitten etc. worden aangepast. De Cie is voornemens alle aanpassingen tezamen in 2024 te verrichten. Het blijkt dat bij het vaststellen van Verordening (EU) 2023/915 een omschrijving voor PAKs in babyvoeding niet goed is opgenomen. De Cie gaat dit bij de eerstvolgende SCoPAFF ter stemming brengen, zodat dit zo snel mogelijk is opgelost.

8.3: Opstarten van de discussie om de huidige PFAS ML's verder te verlagen

Een LS heeft gedurende een periode van twee jaar gedetailleerde data over PFAS verzameld in bloed, vlees en voer van koeien en paarden. Op basis hiervan heeft de LS een eigen actielevel berekend. De Cie geeft aan dat EFSA geïnteresseerd is in deze data. Daarnaast is de Cie voornemens om op 12 oktober een WG voor POPs te organiseren, waarbij PFAS aan bod komt. De Cie stelt voor om een

uitgebreide discussie over PFAS voor die WG-bijeenkomst te willen bewaren. Wel merkt de Cie op dat ML's pas sinds kort van kracht zijn en vraagt LS te kijken of een ML-verlaging mogelijk is aan de hand van voldoende data.

8.4: PAKs in freekeh

Een LS heeft hoge niveaus PAKs in freekeh (geroosterde groene tarwe) gevonden. De Cie laat de data zien en bevestigt de hoge gehalten. De Cie vraagt zich af of hier actielimieten voor moeten worden opgesteld. Discussies hierover worden vervolgd.

Den Haag, oktober 2023